

हिमोफिलिया

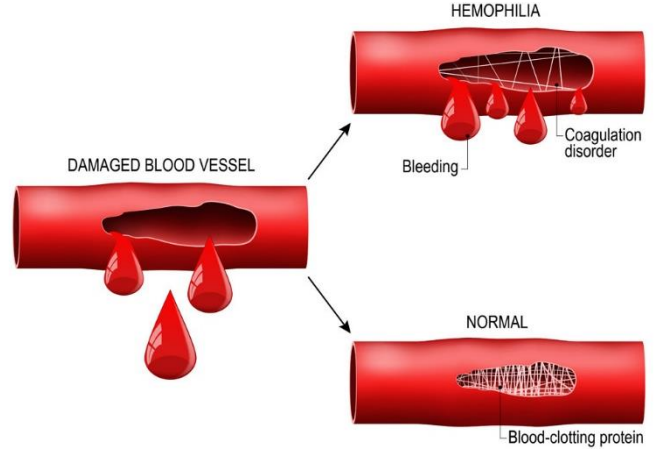
हिमोफिलिया म्हणजे काय?

हिमोफिलिया हा एक रक्तस्त्राव विकार आहे जो रक्ताच्या गुठळ्या तयार करण्याच्या क्षमतेमध्ये समस्येमुळे होतो. हिमोफिलियामुळे व्यक्तीला सामान्यपेक्षा जास्त आणि जास्त वेळ रक्तस्त्राव होतो. काही रक्तपेशी आणि पदार्थ सामान्यतः गुठळ्या तयार करतात आणि रक्तस्त्राव थांबवतात. यामध्ये प्लेटलेट्स, क्लॉटिंग फॅक्टर, विटॅमिन के आणि फायब्रिनोजेन यांचा समावेश होतो. प्लेटलेट्स हे एक प्रकारचे रक्त पेशी आहेत जे रक्ताच्या गुठळ्या तयार करण्यास मदत करतात. रक्त गोठण्याचे घटक हे प्रथिने आहेत जे रक्त गोठण्यासाठी प्लेटलेट्ससह कार्य करतात. हिमोफिलिया सहसा पुरुषांमध्ये होतो.

हिमोफिलियाचे प्रकार आणि स्तर काय आहेत?

हिमोफिलियाचे २ सामान्य प्रकार म्हणजे हिमोफिलिया ए आणि हिमोफिलिया बी. हिमोफिलिया ए म्हणजे गुठळ्या घटक VIII (आठ) ची पातळी सामान्यपेक्षा कमी असणे. हिमोफिलिया बी म्हणजे क्लॉटिंग फॅक्टर IX (नऊ) ची पातळी सामान्यपेक्षा कमी असणे. हिमोफिलिया सौम्य, मध्यम किंवा गंभीर असू शकतो. हे क्लॉटिंग फॅक्टरच्या प्रमाणात किंवा तुमच्याकडे असलेल्या रक्तस्त्रावाच्या प्रमाणावर आधारित आहे. रक्तस्त्राव प्रमाण म्हणजे रक्तस्त्राव जो कित्येक मिनिटांपेक्षा जास्त काळ टिकतो.

- सौम्य: व्यक्तीच्या रक्तामध्ये काही प्रमाणात गोठणे घटक क्रियाशील असतात. एखाद्या व्यक्तीला शस्त्रक्रियेनंतर किंवा गंभीर दुखापतीनंतरच गंभीर रक्तस्त्राव होऊ शकतो.
- मध्यम: व्यक्तीच्या रक्तामध्ये गोठणे घटकांची क्रिया कमी असते. एखाद्या व्यक्तीस अचानक उद्ध्वणारे रक्तस्त्राव असू शकतात. एखाद्या व्यक्तीला कोणत्याही प्रकारची दुखापत किंवा शस्त्रक्रिया असल्यास त्या व्यक्तीला मोठ्या प्रमाणात रक्तस्त्राव होण्याची शक्यता असते.
- गंभीर: व्यक्तीच्या रक्तात गोठण्याचे घटक फार कमी असतात. व्यक्तीला सांधे, स्नायू आणि शरीराच्या इतर भागात अचानक रक्तस्त्राव होऊ शकतो.

हिमोफिलिया कशामुळे होतो?

एखाद्या व्यक्तीचा जन्म हिमोफिलिया सोबत होतो. हिमोफिलिया A आणि B हे सहसा कुटुंबातील सहसा वारशाने मिळतात. याचा अर्थ हिमोफिलिया कुटुंबात चालतो. जनुक पालकांकडून मुलाकडे जाते. एक स्त्री हीमोफिलियाचे जनुक घेऊन पुढील पिढीस देऊ शकते, परंतु त्या स्त्रीला हिमोफिलिया होत नाही.

हिमोफिलियाची चिन्हे आणि लक्षणे काय आहेत?

- हिरड्या किंवा नाकातून वारंवार रक्तस्त्राव होणे
- जखमांमुळे किंवा शस्त्रक्रिया किंवा दंत शस्त्रक्रिया नंतर जास्त रक्तस्त्राव
- वेदनादायक जखम जे तुम्ही शरीराच्या एखाद्या भागाला आदळल्यानंतर सहजपणे तयार होते
- विष्टा काळी असते
- गुलाबी किंवा लाल रंगाचे मूत्र
- वेदनादायक किंवा सुजलेले सांधे

हिमोफिलियाचे निदान कसे केले जाते?

- रक्त तपासणी

हिमोफिलियाचा उपचार कसा केला जातो?

रिप्लेसमेंट थेरपी: काही रक्तपेशी, ज्यांना फॅक्टर कॉन्सन्ट्रेट्स म्हणतात, रक्त गोठण्यास आणि रक्तस्त्राव थांबण्यास मदत करतात. ते रक्तातील कमी असलेल्या क्लोटिंग फॅक्टरची जागा घेतात. गंभीर हिमोफिलियासाठी, हा उपचार दर आठवड्यात 2 किंवा अधिक वेळा निर्धारित केला जाऊ शकतो.

● औषधे:

- अँटीफिब्रिनोलिटिक प्रथिने: ही औषधे रक्ताच्या गुठळ्या होण्यापासून रोखतात. हे तोंड, नाक किंवा ओटीपोटात रक्तस्त्राव थांबवण्यासाठी वापरले जाऊ शकतात.
- डेस्मोप्रेसिन: हे असे औषध आहे जे रक्तातील गुठळ्या घटकांचे प्रमाण वाढविण्यात मदत करेल.
- वेदना औषधे: ऍस्पिरिन आणि NSAIDs टाळा कारण ते रक्तस्त्राव होण्याचा धोका वाढवतात.
- स्ट्रॉइड औषध: हे सांधे किंवा ऊतींमधील सूज कमी करण्यासाठी दिले जाऊ शकते.
- शारीरिक आणि ऑक्युपेशनल थेरपी: जर रक्तस्त्रावामुळे सांधे किंवा स्नायूंना इजा झाली असेल तर रुग्णाला शारीरिक उपचारांची आवश्यकता असू शकते. शारीरिक थेरपिस्ट सांधे आणि स्नायूंना सुरक्षितपणे व्यायाम करण्यास मदत करेल. व्यावसायिक थेरपी देखील आवश्यक असू शकते. एक ऑक्युपेशनल थेरपिस्ट दैनंदिन क्रियाकलापांमध्ये मदत करण्यासाठी कौशल्ये शिकवतो.
- शस्त्रक्रिया: सांध्यातील रक्तस्त्रावामुळे होणारे नुकसान दुरुस्त करण्यासाठी आर्थ्रोप्लास्टीसारख्या शस्त्रक्रियेची आवश्यकता असू शकते.